

ΠΛΑΤΩΝ

Ἐγεννήθη τὸ α'. ἔτος τῆς 88 Ὀλυμπιάδος, (π. Χ. 428)· καὶ ἀπέθανε τὸ α'. τῆς 108, (π. Χ. 348). ζήσας ἑτη ὀγδοήκοντα ἔν.

Ο ΠΛΑΤΩΝ, ὅστις διὰ τὸ ὕψος τῶν λόγων του ἐπισημοτάτη θεῖος, κατήγετο ἀπὸ γένος ἐκ τῶν λαμπροτάτων εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐγεννήθη κατὰ τὴν 88 Ὀλυμπιάδα. Ἦτο δὲ ἀπόγονος, πρὸς μὲν τοῦ πατρὸς του Ἀρίστωνος, τοῦ Κρόνου, πρὸς δὲ τῆς μητρὸς του Περικτιόνης, τοῦ Σόλωνος. Πρῶτερον ὁ Πλάτων ὠνομάζετο Ἀριστοκλῆς, ἔπειτα δὲ, ἐπειδὴ εἶχεν ἀνάστημα ὑψηλὸν καὶ ὀπωσοῦν παχὺ καὶ ἐξαιρετικῶς μέτωπον καὶ ὠμούς πλατέα, ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Πλάτων καὶ αὕτη τοῦ ἔμεινε.

Διηγοῦνται ὅτι, ἐνῶ ἀκόμη ἦτον εἰς τὴν κοιτίδα, αἱ μέλισσαι ἔχυσαν μέλι ἐπὶ τῶν χειλέων του, τὸ ὁποῖον καὶ ἐνομίσθη ὡς προμάντευμα τῆς θαυμασίας ἐκείνης εὐγλωττίας, διὰ τὴν ὁποίαν διεκρίνετο ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἕλληνας. Νέος δὲ ὢν ἐνησχολήθη εἰς τὴν ποιητικὴν καὶ ἐποίησεν ἐλεγεία τινα καὶ δύο τραγωδίας· ἀλλ' ὅλα τὰ ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ, ἀποφασίσας νὰ δοθῇ εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦτον εἰκόσαετής ὅταν ὁ πατήρ του τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Σωκράτην νὰ τὸν ἐκπαιδεύσῃ. Τὴν προτέραν νύκτα ἐνυπνιάσθη ὁ Σωκράτης ὅτι ἐκροτῶσεν εἰς τὸν κόλπον του ἕνα νεοττὸν κύκνου, ὅστις, εὐθύς πτερωθεὶς ἤνοιξε τὰς πτέρυγας του καὶ μετ' ὀρμὴν μετεωρίσθη κελιδῶν μελωδικώτατα. Ὁ φιλόσοφος οὗτος δὲν ἀμφίβαλεν ὅτι τὸ ὄνειρον ἀπέβλεπε τὸν Πλάτωνα, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ προσήρμοσε, καὶ ὅτι ἐσήμαινε τὴν ἔκτασιν

τῆς ὑπολήψεως τὴν ὁποῖαν ἔμελλέ ποτε νὰ λάβῃ ὁ μαθη-
τῆς του. Ἠκολούθησε κατὰ πάντα τὸν Σωκράτην ἐν ὧσιν
οὗτος ἔζη μετὰ τὸν θάνατόν του ὅμως ἐδόθη εἰς τὸν Κρά-
τυλον καὶ Ἐρμογένην, ἀκολουθοῦντας, ὁ μὲν τὰ τοῦ Ἱρα-
κλείτου, ὁ δὲ τὰ τοῦ Παρμενίδου. Εἰς ἡλικίαν εἰκοσι ὀκτώ
χρόνων ἀπῆλθεν εἰς Μέγαρον νὰ σπουδάσῃ παρὰ τῷ Εὐ-
κλείδῃ ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς μαθητὰς τοῦ Σωκράτους· ἐ-
κεῖθεν ὑπῆγεν εἰς τὴν Κυρήνην κ' ἐσπούδασε τὰ μαθηματικά
πλησίον τοῦ Θεοδώρου· ἦλθεν ἔπειτα εἰς τὴν Ἰταλίαν διὰ
νὰ ἀκροασθῇ τοὺς τρεῖς περιφήμους Πυθαγορικοὺς τοῦ και-
ροῦ ἐκείνου, Φιλόλαον, Ἀρχύταν τὸν Ταραντῖνον καὶ Εὐρυ-
τον. Μὴν ἀρκούμενος δὲ εἰς ὅσα ἔμαθεν ἀπὸ τοὺς μεγάλους
τούτους διδασκάλους ὑπῆγεν ἔτι καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον πρὸς
τοὺς σοφοὺς καὶ ἱερεῖς τοῦ τόπου. Εἶχεν ἀκόμη σκοπὸν νὰ
ὑπάγῃ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ νὰ συμβουλευθῇ τοὺς μάγους·
ἀλλ' ἐμπυδίσθη διὰ τοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν τότε πολέμους.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας ὕστερον ἀπὸ τόσα ταξείδια ἑκα-
τοίκησεν εἰς τόπον τινὰ νοσιώδη, ὀνομαζόμενον Ἀκαδημία·
ἐκλεξε δὲ τοῦτον ἐπίτηδες ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὸ νὰ συγκε-
ράσῃ τὴν πολλὴν εὐσαρκίαν καὶ ὑγείαν του. Τοῦτο ἔκαμε τφ-
όντι τὰς ἐνεργείας του· διότι πρῶτον ἠσθένησε μὲ πυρετὸν
τεταρταῖον διαρκέσαντα ἕνα χρόνον καὶ ἡμισυ· διὰ τῆς ἐγ-
κρατίας ὅμως καὶ διαίτης του, καὶ ὁ πυρετὸς κατέπαυσε,
καὶ ἡ ὑγεία του ἔγεινεν ἔτι δυνατωτέρα καὶ στερεωτέρα.

Τρεῖς ἐξεστράτευσε· πρῶτον εἰς Τάναγραν, δεύτερον εἰς
Κόρινθον καὶ τρίτον εἰς τὸ Δῆλιον, ὅπου καὶ ἠρίστευσε.
Τρεῖς ὁμοίως ἀπέπλευσεν εἰς Σικελίαν ἐκ περιεργείας, κ' ἐν
μέρει διὰ νὰ ἴδῃ αὐτοψεί τὰς πυρπολήσεις τῆς Αἴτνης·
ἦτο δὲ τότε εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν. Ἰπῆγεν εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ πρεσβυτέρου Διονυσίου τοῦ τυράννου, ὅστις

ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ, ἀλλ' ἡ ἐλευθερία, μὲ τὴν ὁποίαν πρὸς ἐκεῖνον ἐλάλει περὶ τῆς τυραννίας του, ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν ἐπιφέρῃ θάνατον, καὶ ἤθελεν ὁ Διονύσιος τὸν φονεύσει, ἂν ὁ Δίων καὶ Ἀριστομένης δὲν ἐζήτησαν συγγνώμην δι' αὐτόν. Τὸν πκρέδωκεν ὁμοῦ εἰς χεῖρας τοῦ Πόλιδος, πρέσβως τῶν Λακεδαιμονίων παρ' αὐτῷ, τὸν ὁποῖον καὶ ἐπεφόρτισε νὰ πωλήσῃ ὡς δούλον τὸν Πλάτωνα. Ὁ πρέσβυς οὗτος τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Αἴγιναν, ὅπου καὶ τὸν ἐπώλησεν. Οἱ Αἰγινῆται εἶχον κάμει νόμον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀπηγόρευαν, μὲ κεφαλικὴν ποινὴν, τὴν εἰς τὴν νῆσον των ἄφιξιν παντὸς Ἀθηναίου διὰ τοῦτο εὐρῶν πρόφασιν τὸν νόμον τοῦτον κάποιος Χαρίμανδρος, τὸν ἐκατηγόρησεν ὡς ἔνοχον θανάτου. Ἐπειδὴ δὲ τινες ἐπρότειναν ὅτι ὁ νόμος κεῖται κατὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὄχι κατὰ τῶν φιλοσόφων, οἱ Αἰγινῆται πεισθέντες εἰς αὐτὴν τὴν διάκρισιν ἠρκέθησαν μόνον νὰ τὸν πωλήσωσι. Κατὰ τύχην τοῦ Ἀνίκερις ὁ Κυρηναῖος, εὐρεθεὶς τότε εἰς ἐκείνην τὴν νῆσον, τὸν ἠγόρασεν εἴκοσι μναῖς καὶ τὸν ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας πρὸς τοὺς φίλους του. Ὁ δὲ Πόλις ὁ Λακεδαιμόνιος, ὅστις πρῶτος τὸν ἐπώλησε, νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Χαβρίου, κατεποντίσθη ὑπ' αὐτοῦ, εἰς τιμωρίαν τοῦ ὅτι ἐτιμώρησε τὸν φιλόσοφον Πλάτωνα, ἐνός τινος δαιμονίου, ὡς δυσχυρίζονται, μηνύσαντος τοῦτο εἰς αὐτόν. Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος μαθὼν ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ φοβηθεὶς μὴ τὸν ἐκδικηθῆ διὰ τῆς δυσφημίας, τοῦ ἔγραψεν ὁ ἴδιος, καὶ τρόπον τινὰ τοῦ ἐζήτησι συγχώρησιν. Ὁ δὲ Πλάτων τοῦ ἀπεκρίθη νὰ μένῃ ὡς πρὸς τοῦτο ἡσυχος κατότι αἱ ἀσχολίαι του εἰς τὴν φιλοσοφίαν δὲν τοῦ δίδουν καιρὸν νὰ συλλογισθῆ περὶ αὐτοῦ. Τινὲς τῶν ἐχθρῶν του τὸν ἐμέμφοντο ὡς παραιτηθέντα ἀπὸ τῶν Διονύσιον· Ὄχι, εἶπεν, ὁ Διονύσιος τὸν Πλάτωνα, ἀλλ' ὁ Πλάτων παρήτησε τὸν Διονύσιον.

Ἰππῆγεν ἐκ δευτέρου εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπὶ τῆς βασιλείας Διονυσίου τοῦ νεωτέρου, μ' ἐλπίδα ὅτι θέλει τὸν δαμάσει, ὥστε νὰ δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς συμπολίτας του, ἢ τοῦλάχιστον νὰ τοὺς κυβερνᾷ μὲ ἡμερότητα. Πλὴν, ἀφοῦ τέσσαρας μῆνας διέτριψεν ἐκεῖ, ὁ δὲ τύραννος, ὅχι μόνον δὲν ἐδέχετο τοὺς λόγους του, ἀλλ' ἐξώρισε τὸν Δίωνα καὶ ἐξηκολούθει νὰ μετέρχεττι τὴν τυραννίαν του κατὰ τὰ ἔχνη τοῦ πατρὸς του, ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, μὲ ὅλας τὰς παρακλήσεις καὶ ἄλλα μέσα, ὅσα ὁ τύραννος μετεχειρίσθη διὰ νὰ τὸν κρατήσῃ. Ἰππῆγεν ἔτι καὶ τρίτην φορὰν διὰ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν τύραννον τὴν ἐπάνοδον τοῦ Δίωνος, καὶ νὰ τὸν ὑποχρεώσῃ νὰ ἐκδυθῇ τὸν δεσποτισμόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Διονύσιος, ἀφοῦ τὸν ὑπεσχέθη νὰ τὸ κάμῃ, παρέδωκε τὴν ὑπόσχεσίν του, τὸν ἐπέπληξε διὰ τοῦτο καὶ τὸν παρώξυνε τόσο, ὥστε ἐκινδύνευσε καὶ αἴθρις τὴν ζωὴν του· καὶ ἤθελεν ἴσως τὴν χάσει, ἂν ὁ Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος δὲν ἔστελλεν ἐπίτηδες πρέσβυν νὰ τὸν ζητήσῃ ἀπὸ τὸν τύραννον μ' ἓνα πλοῖον διὰ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ. Ὁ Διονύσιος ἐνδίδων εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Ἀρχύτα, δὲν τὸν ἐπέστρεψε μόνον ν' ἀπέλθῃ, ἀλλ' ἀκόμη ἐπρόσταξε καὶ ἔβαλαν εἰς τὸ πλοῖον τ' ἀναγκαῖα ἐφόδια δι' ἐκεῖνον. Ὁ Πλάτων ἀνεχώρησε τότε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ πλέον δὲν ἀπεδήμησε. Τὸν ὑπεδέχθησαν δὲ ἐκεῖ μὲ τιμὰς ἐξαιρέτους· καὶ μ' ὅλον ὅτι τὸν ἐβίαζαν νὰ λάβῃ τὴν κυβέρνησιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀπεποιήθη ὁμοῦς τοῦτο, νομίζων ὅτι δὲν δύναται νὰ σταθῇ ὠφέλιμος εἰς καιρὸν ὅτε εἶχεν ὑπερισχύσει τῶν ἡθῶν ἢ ἀταξία. Κάνεν ὁμοῦς ἄλλο δὲν ἀποδεικνύει τόσο τὴν μεγάλην ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν ἔχαιρε καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὅσον τὸ συμβᾶν τοῦτο κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Τὸν ὑπεδέχθησαν ἐκεῖ ὡς θεὸν οὐρανόθεν καταβάλλοντα, καὶ ὅλοι τῆς Ἑλλάδος οἱ διάφοροι λαοί,

ξείποτε ἀκόρεστοι θεαμάτων, τοὺς ὁποίους εἴλκυε πάντα-
χόθεν ἢ μεγαλοπρέπεια τῶν Ὀλυμπίων, παρήτησαν καὶ
τοὺς δι' ἄρματος δρόμους καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀθλη-
τῶν, διὰ νὰ περιεργάζωνται ἀνδρὰ περὶ τοῦ ὁποίου εἶχαν
ἀκούσει θαυμάσια τόσα.

Διεβίωσεν ἄγαμος, φυλάττων πάντοτε κατ' ἀκρίθειαν τοὺς
κανόνας τῆς ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης. Ἐτι ἐκ νεότητός
του ἦτο τόσον μέτριος καὶ κύριος τῶν παθῶν του, ὥστε
οὔτε ποτὲ γελῶν ἐράνη πολὺ, οὔτε ἀγανακτῶν. Ἐπὶ τούτου
δήγοῦνται ὅτι νεανίσκος τις, ὅστις ἀνετράφη πλησίον του,
ἔμεινεν ἐκστατικὸς βλέπων τὸν πατέρα του θυμωμένον, καὶ,
ποτὲ τοιοῦτόν τι δὲν εἶδα, εἶπεν, εἰς τοῦ Πλάτωνος. Μίαν
μόνην φοράν συνέβη νὰ κινηθῇ ὀλίγον ἐναντίον ἐνός τῶν δού-
λων του, ὃς τις ἔπταισε μεγάλως. Τὸν ἐτιμώρησε δι' ἐνός
ἄλλου, καθότι αὐτός, εἶπε, δὲν ἐδόνατο, διότι εὕρισκετο
ὀλίγον εἰς ὀργήν. Ἄν καὶ φύσεται μελαγχολικὸς καὶ πολὺ σκε-
πτικὸς, καθὼς γράφει ὁ Ἀριστοτέλης, εἶχεν ὅμως γλυκύ-
τητα καὶ κάποιαν εὐθυμίαν, καὶ εὐχαριστεῖτο ἀστεϊζόμενος
μ' ἀθωότητα. Ἐσυμβούλευεν ἐνίοτε τὸν Ξενοκράτην καὶ Δί-
ωνα, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ τοῦ ἐφάνετο αὐστηρὸς, νὰ
θύσιάξουν εἰς τὰς Χάριτας διὰ νὰ γείνουν εὐθυμώτεροι καὶ
χαριέστεροι.

Εἶχε πολλοὺς μαθητάς, τῶν ὁποίων περιφημότεροι ἐ-
στάθησαν ὁ Σπεύσιππος, ἀνεψιὸς του ἀπὸ μέρους τῆς ἀδελ-
φῆς του Ποτώνης, τὴν ὁποίαν ὑπανδρεύθη ὁ Εὐριμέδων, Ξε-
νοκράτης ὁ Χαλκιδόνιος καὶ ὁ εὐκλεῆς Ἀριστοτέλης. Λέγουσιν
ὅτι καὶ ὁ Θεόφραστος ἦτον εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀκροατῶν
του, καὶ ὁ Δημοσθένης ὅτι τὸν ἐθεώρει πάντοτε ὡς διδά-
σκαλὸν του. Ἰσχυρὸν δὲ τελευταῖος οὗτος, καταφυγὼν εἰς τι
μέρος διὰ νὰ σωθῆ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἀντιπάτρου, ἐπειδὴ

ὁ Ἀρχίας, τὸν ὅποιον ἔστειλεν ὁ Ἀντίπατρος νὰ τὸν συλλάβῃ, τοῦ ὑπέσχετο τὴν ζωὴν διὰ νὰ τὸν καταπέισῃ νὰ ἔβγῃ ἐκεῖθεν, δὲν εἶναι ἀρεστὸν, εἶπεν, εἰς τὸν θεὸν, ἀφοῦ ἤκουσα τοῦ Ξενοκράτους καὶ Πλάτωνος περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, νὰ πρατῆσῃ τὴν αἰσχρὰν ζωὴν ἀπὸ τὸν ἐνδοξὸν θάνατον! συναριθμοῦνται μὲ τοὺς μαθητὰς του καὶ δύο γυναῖκες, Λασθένεια Μαντινικὴ, καὶ Ἀξιοθέα Φλιασία, ὡς ἄνδρες ἀμφότεραι ἐνδεδυμέναι, καθὼ ἀρμοδιώτερον τοῦτο εἰς τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ὁποίαν ἐπηγγέλλοντο. Ὑπελήπτετο πολὺ τὴν γεωμετρίαν, τὴν ὁποίαν ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ἀναγκαίαν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἐπέγραψε πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς Ἀκαδημίας.

ΜΗΔΕΙΣ ΑΓΓΕΩΜΕΤΡΗΤΟΣ ΕΙΣΙΤΩ.

Ὅλα τοῦ Πλάτωνος τὰ συγγράμματα, πλὴν τῶν ἐπιστολῶν του, ἐκ τῶν ὁποίων διεσώθησαν δώδεκα, εἶναι εἰς διαλόγους, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρία εἶδη. Εἰς τοῦ πρώτου εἴδους τοὺς διαλόγους ἀναιρεῖ τοὺς σοφιστὰς, εἰς τοῦ δευτέρου ζητεῖ νὰ ἐκπαιδεύσῃ τὴν νεολαίαν, οἱ δὲ τοῦ τρίτου ἀρμόζουν εἰς ὄριμον ἡλικίαν. Διακρίνονται δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον οἱ διάλογοί του καθότι ὅσα ὁ Πλάτων λέγει ὡς ἀπὸ ἑαυτοῦ εἰς τὰς ἐπιστολάς του, εἰς τὸ περὶ νόμων καὶ εἰς τὴν Ἐπινομίδα του, τὰ ἐκθέτει ὡς ἰδίους καὶ γνησίους λόγους του ὅσα ὁμοίως λέγει εἰς τοὺς λοιποὺς διαλόγους του ὑπὸ ἐπέισακτα ὀνόματα, οἷον Σωκράτης, Τίμαιος, Παρμενίδης, Ζήνων, τὰ ἐκθέτει ὡς πιθανὰ, καὶ χωρὶς νὰ τὰ βεβαιώσῃ. Μόλονότι δὲ ὅσα ἀναφέρει ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ Σωκράτους εἰς τοὺς διαλόγους του, ἐγράφησαν κατὰ τὸ πνεῦμα ἐκείνου καὶ κατὰ τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν διαλεγόμενος μετεχειρίζετο, δὲν πρέπει ὁμοίως νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ταῦτα εἶναι κατὰ πάντα φρονήματα τοῦ Σωκράτους καθότι ὁ φιλόσοφος οὗτος, ἀναγκοῦς τὸν διά-

λόγον ἐπιγραφόμενον *Λύσις ἢ περὶ Φιλίας*, τὸν ἄποϊον ἐσύνθεσε ζῶντος τοῦ Σωκράτους, ἔδειξε ψευδῆ τὰ περὶ αὐτοῦ γραφόμενα, εἰπὼν· «Ἀθάνατοι Θεοί! πόσα ὁ νέος οὗτος μὲ προσάπτει, τὰ ὅποια ποτὲ δὲν ἔφραντάσθην.»

Τὸ ὕψος τοῦ Πλάτωνος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους μαθητοῦ του, κατεῖχε διὰ νὰ εἴπω οὕτως, τὸν μέσον ὄρον μεταξύ τοῦ ὕψους τῆς ποιήσεως καὶ τῆς ἀπλότητος τοῦ πεζοῦ. Ὁ Κικέρων ἔκρινε τὸ λεκτικόν του τόσον εὐγενές ὥστε δὲν ἔλαβε δυσκολίαν νὰ εἴπη, ὅτι, ἂν ὁ Ζεὺς ἤθελε νὰ λαλήσῃ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἤθελεν ἐκφρασθῆ διαφορετικὰ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα. Ὁ δὲ Παναίτιος ἐσυνήθιζε νὰ τὸν ὀνομάζῃ Ὀμηρον τῶν φιλοσόφων. Τὸ αὐτὸ ἐξάγεται καὶ ἀπὸ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν περὶ αὐτοῦ ἔφρα-
 ρεν ἔπειτα ὁ Κουϊντιλιανός, ὅστις ὀμιλῶν περὶ τῆς εὐγλωττίας του ἀποκαλεῖ ταύτην θείαν καὶ Ὀμηρικὴν.

Ἐσύνθεσε σύστημά τι δογματικὸν ἀπὸ τὰς γνώμας τριῶν φιλοσόφων. Ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν καὶ τὰ αἰσθητὰ ἐδέχθη τὰς δόξας τοῦ Ἡρακλείτου· εἰς τὰ μεταφυσικὰ καὶ νοερὰ ἠκολούθησε τὸν Πυθαγόραν, κατὰ δὲ τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ἐθεώρει τὸν Σωκράτην ὡς ὑπερέχοντα πάντων, εἰς τῷ ὁποίῳ τῆς γνώμας ἐνέμεινε διαφερόντως.

Ὁ Πλάτων κατὰ τὸν Πλούταρχον (Ἄπορθεγ. φιλοσόφων βιβλ. α. κεφ. 3). ἀπεδέχετο τρεῖς ἀρχάς. τὸν Θεόν, τὴν ὕλην, καὶ τὴν ἰδέαν. Τὸν μὲν θεῖον ὡς νοῦν πάνσοφον· τὴν δὲ ὕλην, ὡς συνεργόν εἰς τὴν γένεσιν καὶ φθοράν· τὴν δὲ ἰδέαν, ὡς οὐσίαν ἀσώματον καὶ ἀποκειμένην εἰς νόησιν θεοῦ.

Ἐγνώριζεν ἀληθῶς ὅτι ὁ κόσμος εἶναι κτίσμα ἑνὸς θεοῦ, πλὴν διὰ τοῦ ὀνόματος κτίσμα δὲν ἐννοοῦσε τὸ κυρίως λέγόμενον κτίσμα καθότι ὑπέθετεν ὅτι ὁ θεὸς ἐμάρρωτε καὶ

ἔκτισε τὸν κόσμον ἀπὸ ὕλην προϋπάρχουσαν καὶ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων οὖσαν εἰς τρόπον ὥστε, ὁ ποιητὴς οὗτος θεὸς δὲν εἶναι ἄλλο, κατὰ τὴν γνώμην του, ὡς πρὸς τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον ἔκτισε διακαθαρίσας τὸ χάος καὶ δοῦς μορφήν τινὰ εἰς ἄλογον ὕλην, παρ' ὅτι ἀρχιτέκτων τις καὶ κτίσται εἶναι πρὸς τὴν οἰκίαν τὴν ὁποίαν σχηματίζουν, κόπτοντες καὶ τακτοποιοῦντες κατὰ τινὰ τρόπον λίθους ἀκατεργάστους.

Ὁ Πλάτων ἐνομίσθη πάντοτε ὡς γνωρίσας τὸν ἀληθινὸν θεόν, εἴτε διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ πνεύματός του, εἴτε διὰ τῶν ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τῆς βιβλίας τῶν Ἰβραίων. Πρέπει ὁμοίως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἦτον ἐξ ἐκείνων, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, οἵτινες, γνωρίσαντες τὸν θεόν, δὲν τὸν ἐδόξαζον ὡς θεόν, ἀλλ' ἐπλανήθησαν εἰς τὸ μάταιον τῶν φρονημάτων των. Τρώντι εἰς τὴν Ἐπινομίδα του ἐσύστησε τρεῖς τάξεις θεῶν· ἦτοι θεοὺς ἀνωτέρους, κατωτέρους καὶ μεσαίους. Οἱ ἀνώτεροι, κατ' αὐτὸν, κατοικοῦν τὸν οὐρανόν, καὶ εἶναι τόσο ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων ὑψωμένοι καὶ διὰ τὸ ἕξοχον τῆς φύσεώς των καὶ διὰ τὸν τόπον ὅπου κατοικοῦν, ὥστε οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται ἄλλως νὰ λάβουν μ' αὐτοὺς κοινωνίαν, εἰμὴ διὰ τῆς μεσιτείας τῶν μεσαίων θεῶν, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν ἀέρα, καὶ τοὺς ὁποίους ὀνομάζει δαίμονας. Οὗτοι δὲ εἶναι ὡς λειτουργοὶ τῶν ἀνωτέρων θεῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· φέρουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς προσταγὰς τῶν θεῶν, καὶ φέρουν εἰς τοὺς θεοὺς τὰς προσφορὰς καὶ εὐχὰς τῶν ἀνθρώπων· κυβερνοῦν τὸν κόσμον καθεὶς εἰς τὴν χώραν του, προστατεύουν εἰς τοὺς χρησμούς καὶ εἰς τὰς μαντείας καὶ εἶναι αὐτουργοὶ ὅλων τῶν γινομένων θαυμάτων καὶ τῶν συμβαινόντων τεράτων. Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὁ Πλάτων ἐ-

φαντάσθη τὴν δευτέραν ταύτην τάξιν τῶν θεῶν κατὰ τὰ λεγόμενα περὶ τῶν ἀγγέλων εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐκ τῆς ὁποίας εἶχε γνῶσιν τινά. Τοὺς κατώτερους θεοὺς τοὺς θέτει εἰς τοὺς ποταμούς, τοὺς ὀνομάζει ἡμιθέους, καὶ τοὺς δίδει τὴν ἐξουσίαν νὰ πέμπωσι τὰ ὀνειράτα, καὶ νὰ κάμνωσι ἄλλα θαυμάσια ὡς καὶ οἱ μεσαῖοι. Διατείνεται προτέτι ὅτι τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ παντός γέμουν ἀπὸ τοιούτους ἡμιθέους, οἱ ὅποιοι, κατὰ τὴν γνώμην του, γίνονται καταφανεῖς ἐνίοτε εἰς ἡμᾶς καὶ ὑπεξέρχονται ἔπειτ' ἀπέμπροσθέν μας. Ἴδου πιθανῶς πόθεν ἔλαβαν ἀρχὴν οἱ ἐναέριοι, αἱ σαλαμάνδραι, οἱ ἐνάλιοι, καὶ οἱ ἐπίγειοι τῆς καβάλης. (α)

Ὁ Πλάτων ἐδίδασκε πρὸς τούτοις τὴν μετεμψύχωσιν· δόγμα τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πυθαγόραν, καὶ τὸ ἐτροπολόγησεν ἔπειτα, ὡς φαίνεται εἰς τοὺς διαλόγους του, Φαῖδρος Φαίδων, Τίμαιος, καὶ εἰς ἄλλους. Ἄν καὶ ὁ Πλάτων συνέγραψεν ὠραιότατα ἓνα διάλογον περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, ἀπεπλανήθη ὁμως μεγάλως εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦτο, τόσον ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε σύνθετον ἐκ δύο μερῶν, ὑλικοῦ καὶ αὐλοῦ, ὅσων καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς, δισχυριζόμενος ὅτι αἱ ψυχαὶ ὑπῆρχον πρὸ τῶν σωμάτων, καὶ ὅτι ἐξυγόμεναι ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἐμψυχόνουν διαδοχικῶς διάφορα σώματα, καὶ μὲ τοῦτο, ἀφοῦ καθαρισθῶσιν, ἐπανέρχονται εἰς τὸν οὐρανὸν, ἀπόπου, μετὰ τινος χρόνου, ἐμψυχόνουν ἐκ νέου διάφορα σώματα· εἰς τρόπον ὥστε τὸ τοιοῦτον ἄλλο δὲν εἶναι εἰ μὴ ἐνδεδεχθῆς περίοδος μολυσμῶν καὶ καθάρσεων, ἐπιστροφῶν ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν, κ' ἐκ τούτου πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὰ σώ-

(α) Καβάλη (Cabbale) ἦτον εἶδος τέχνης χιμαϊρικῆς ἢ μαντείας διὰ τῆς ὁποίας ἐπιστεύετο ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐλάμβανον κοινωνίαν μετὰ τῶν πνευμάτων.

ματα, τὰ ὅποια ἐμψυχόνουν. Ἐπειδὴ γὰρ ἐνόμιζεν ὅτι αἰψυχαι δὲν λησμονοῦσιν ἄλτιστα τὰ πράγματα, ὅσων ἔλαβον πείραν οὔσαι εἰς τὰ σώματα τὰ ὅποια εἶχαν ἐμψυχώσει, ἐδυσχυρίζετο ὅτι αἱ εἰδήσεις, τὰς ὁποίας ἐλάμβανον, ἦσαν μᾶλλον ἀναμνήσεις τῶν ὅσων ποτὲ ἔμαθον, ἢ νέαι εἰδήσεις· εἰς τὰς ἀναμνήσεις δὲ ταύτας ἐπερειδόμενος ἐβεβαίονε τὸ δόγμα τῆς προϋπάρξεως τῶν ψυχῶν.

Χωρὶς ὅμως νὰ ἐκτανθῶμεν περισσότερο περὶ τῶν δοξασιῶν τοῦ φιλοσόφου τούτου, τὰς ὁποίας μᾶς ἐξέθεσε μὲ μεγάλην ἀσάφειαν, ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ἔτι, διὰ τὸ ὕψος πολλῶν δογμάτων του, ἡξιόθι νὰ ὀνομασθῇ Θεῖος εἰς τὸν καιρὸν του, καὶ νὰ θεωρῆται μετὰ θάνατον ὡς θεός.

Ἀπέθανε τὸ πρῶτον ἔτος τῆς 108 Ὀλυμπιάδος εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα ἐνὸς ἐτῶν καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του.

ΑΝΤΙΣΘΕΝΗΣ

Ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ Σωκράτους σύγχρονος τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν λοιπῶν μαθητῶν τοῦ Σωκράτους.

ΜΕΤΑ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους, οἱ μαθηταὶ του διηρέθησαν εἰς τρεῖς διαφορετικὰς αἱρέσεις, Κυνικὴν, Ακαδημαϊκὴν, καὶ Κυριναϊκὴν.

Ὁ Ἀντισθένης ἐστάθη ἀρχηγὸς τῶν Κυνικῶν. Διαφόρως ἀναφέρεται ἡ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν ὠνομάσθησαν Κυνικοὶ φιλόσοφοι οὗτοι· οἱ μὲν λέγουν, διότι ἔζων ὡς σκύλοι ἄλλοι δὲ, διότι ὁ τόπος ὅπου ἐδίδασκεν ὁ Ἀντισθένης, ἦτον πλησίον πύλης τινὸς τῶν Ἀθηνῶν καλουμένης Κυνόσαργες. Ἦτο δὲ υἱὸς Ἀθηναίου τινὸς ἔχοντος τὸ αὐτὸ ὄνομα, καὶ τινος δούλης Φρυγῆς. Ὀνιδειζόμενος ὅτι εἶχε μητέρα ἐκ τῆς Φρυγίας, τί πρὸς τοῦτο, ἔλεγεν ἡ Πέα, τῶν θεῶν ἡ μήτηρ δὲν ἦτον ἀπὸ τὸν ἴδιον τόπον;

Κατὰ πρῶτον ἐμάθήτευσε πλησίον τοῦ ῥήτορος Γοργίου μετὰ ταῦτα ἐσύστησεν ἐδικτὴν του σχολὴν, ὅπου ἔτρεχαν ἀπὸ πολλὰ μέρη νὰ τὸν ἀκροάζωνται ὡς ὁμιλοῦντα μὲ πολλὴν εὐγλωττίαν. Ἀφοῦ ὁμως προτρεπόμενος ἀπὸ τὴν μεγάλην φήμην τοῦ Σωκράτους, ὑπῆγε καὶ τὸν ἤκουσεν, ἐθέλχθη τόσον ἀπὸ τοὺς λόγους του, ὥστε ἔφερεν εἰς αὐτὸν ὄλους αὐτοῦ τοὺς μαθητάς, τοὺς ὁποίους ἐπαρακάλεσε νὰ γείνουν εἰς τὸ ἐξῆς μ' αὐτὸν συσχολασταὶ παρὰ τῷ Σωκράτει, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ δεχθῆ πλέον μαθητάς. Ἐκατοικοῦσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐπεριπάτει καθ' ἡμέραν δρόμον τεσσαράκοντα σταδίων διὰ ν' ἀκούῃ τὸν Σωκράτην.

Ὁ Ἀντισθένης ἦτον ἄνθρωπος αὐστηρὸς, ὅς τις ἔζη μὲ

πολλὴν σκληραγωγίαν. Παρεκάλει τοὺς θεοὺς νὰ πέμψουν εἰς αὐτὸν μᾶλλον τὴν παραφροσύνην, παρά τὴν προσκόλλησιν εἰς τὰς σαρκικὰς ἡδονάς. Ἐφέρετο σκληρῶς πρὸς τοὺς μαθητάς του· καὶ ὅταν τις τὸν ἠρώτα τὴν αἰτίαν, οἱ ἰατροὶ, ἀπεκρίνετο, δὲν φέρονται οὕτω πρὸς τοὺς ἀρρώστους;

Πρῶτος οὗτος ἐφόρεσε διπλοῦν καὶ μεγάλον τρίβωνα, καὶ ἔλαβε πήραν καὶ βακτηρίαν, τὰ ὅποια ἔκτοτε ἦσαν ὅλα τὰ ὑπάρχοντα τῶν κυνικῶν, καὶ τὰ μόνα πλούτη, τὰ ὅποια ἐπεθύμουν διὰ νὰ φιλονεικῶσι περὶ εὐδαιμονίας, ὡς καὶ μετὸν Δία.

Ἐφύλαττεν αἰείποτε ἀξύριστον τὴν γενειάδα του καὶ ἦτο πάντοτε ἀτιμελῶς ἐνδεδυμένος.

Μόνον εἰς τὴν ἠθικὴν ἐπροσηλόνητο, λέγων, ὅτι πᾶσα ἄλλη μάθησις εἶναι παντάπασιν ἀνωφελής. Τὸ ὑπέρτατον ἀγαθὸν συνίσταται, ἔλεγεν, εἰς τὴν πράξιν τῆς ἀρετῆς καὶ καταφρόνησιν τοῦ τύφου.

Οἱ Κυνικοὶ ἔζων πολὺ σκληρῶς. Ἡ συνηθεσττέρα τροφή αὐτῶν ἦτον ὀπωρικὰ καὶ ὄσπρια· τὸ δὲ ποτόν των, νερόν· ἡ δὲ κλίνη των, τὸ ἔδαφος τῆς γῆς. Ἴδιον τῶν θεῶν, ἔλεγαν, εἶναι τὸ νὰ μὴν ἔχωσι χρεῖαν μηδενὸς πράγματος· ὅθεν ὅσοι ἔχουν ὀλιγωτέρας ἀνάγκας, οὗτοι πλησιάζουν εἰς τὴν θεότητα. Ἐσεμνύοντο καταφρονοῦντες τὰ πλούτη, τὴν εὐγένειαν, καὶ ὅλα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης τὰ πλεονεκτήματα. Ἄλλως δὲ ἦσαν ἀγκιδεῖς, μὴν αἰτχυνόμενοι τίποτε, μηδ' αὐτὰ τὰ πλεον ἄτιμα. Δὲν ἐγνώριζον οὐδεμίαν εὐπρέπειαν, καὶ δὲν ἐτίμων κανένα.

Ὁ Ἀντισθένης ἦτον ὀξύνοος, καὶ εὐηρέστει τὴν συντροφίαν διαθέτων ὅλους ὅπως τοῦ ἤρεσκε.

Ἐδείχθη ἀνδρεῖος κατὰ τὴν μάχην τῆς Τανάγρας, ὅπου καὶ ἠρίστευσεν. Ὁ Σωκράτης ἐχάρη πολὺ διὰ τοῦτο· καὶ

ὅταν μετὰ καιρὸν εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, θέλων τρόπον τινὰ νὰ τὸν ὀνειδίσῃ ὅτι τοῦ Ἀντισθένης ἢ μήτηρ ἦτο Φρύξ· πῶς! ἀπεκρίθη, νομιζεις ὅτι ἀνὴρ τοσοῦτον μέγας εἰμπορεῖ νὰ γεννηθῆ ἀπὸ Ἀθηναῖον καὶ Ἀθηναίαν; Ὁ Σωκράτης ὁμως μετέπειτα τὸν ἐπέπληξε διὰ μέγαλον τινὰ τύφον του.

Τὸν εἶδε μίαν ἡμέραν στρέφοντα τὸν τρίβωνά του εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνεται εἰς ὅλους σχισμένον τὶ μέρος. Ἀντίσθενες! ἐφώναξεν ὁ Σωκράτης, παρατηρῶ τὴν κενοδοξίαν σου διὰ τῶν θυρίδων τοῦ τρίβωνός σου.

Ἀκούων ὁ Ἀντισθένης νὰ καυχῶνται οἱ Ἀθηναῖοι ὡς αὐτόχθονες τοῦ τόπου των, τοὺς ἔλεγε περιγελῶν αὐτούς· ὁμοιάζετε λοιπὸν τὰς χελῶνας καὶ κοχλίας, οἱ ὅποιοι μένουν πάντοτε εἰς τοὺς τόπους ὅπου γεννηθῶσι.

Ἡ ἀναγκαιότερα μάθησις, ἔλεγεν, εἶναι τὸ ν' ἀπομάθῃ τις τὸ κακόν. Παραδίδων τις ποτὲ εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν του, διὰ νὰ τὸν ἐκπαιδεύσῃ, τὸν ἠρώτησε ποίου πράγματος κατα τὸ παρὸν εἶχε χρεῖαν ὁ υἱὸς του. Ὁ Ἀντισθένης τὸν ἀπεκρίθη· βιβλιαρίου καινοῦ, καὶ γραφείου καινοῦ, καὶ πινακιδίου καινοῦ, (ἤγουν καὶ νοῦ).

Ἐρωτηθεὶς τί ἐφετώτερον; Τὸ ν' ἀποθάνῃ τις εὐτυχῆς, ἀπεκρίθη.

ἐξῆγίζετο κατὰ τῶν φθονερῶν, οἵτινες διηνεκῶς κατατρίβονται ἀπὸ τὸ ἴδιον πάθος των, ὡς ὁ σίδηρος ἀπὸ τὴν σκωρίαν τὴν ὁποίαν γεννᾷ. Ἐνόμιζεν ὅτι ἂν κἀνεὶς ἦτον ἀναγκασμένος νὰ ἐκλέξῃ, ἤθελε πολὺ περισσότερον προτιμήσει νὰ γείνη κόραξ ἢ φθονερός· καθότι οἱ μὲν κόρακες σπαράττουσι τοὺς νεκρούς, ὁ δὲ φθόνος τοὺς ζῶντας.

Ὁ πόλεμος, τοῦ εἶπέ τις μίαν ἡμέραν, ἀφαιρεῖ πολλοὺς

δυστυχεῖς; Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντισθένης, πλὴν κατασαίνει πολὺ περισσοτέρους ἀπ' ὅσους ἀφαιρῆι.

Παρακαλούμενος νὰ δώσῃ τινὰ ιδέαν περὶ θεοῦ, ἀπεκρίνετο, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὄν παρρημοιάζον μὲ αὐτόν· ὅθεν εἶναι μωρία τὸ νὰ καταγίνεται τις νὰ τὸν γνωρίσῃ δι' ἀφημοσύματος αἰσθητοῦ.

Ἦλεγε νὰ σέβεται ἕκαστος τοὺς ἐχθρούς του, ἐπειδὴ οὗτοι πρῶτοι βλέπουν τὰ σφάλματά μας καὶ τὰ κοινολογοῦν καὶ κατὰ τοῦτο μᾶς εἶναι πολὺ πλεον ὠφέλιμοι παρά τοὺς φίλους μας, διότι μᾶς δίδουν εὐκαιρίαν νὰ διορθωθῶμεν.

Ἐλεγεν ὅτι πρέπει νὰ τιμῶμεν μᾶλλον ἓνα φίλον τίμιον παρὰ ἓνα συγγενῆ· διότι τῆς ἀρετῆς οἱ δεσμοὶ εἶναι πολὺ πλεον δυνατοὶ ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς τοῦ αἵματος.

Εἶναι καλῆτερον νὰ μάχεται τις ὁμοῦ μὲ φρονίμους ὀλίγους κατὰ πολλῶν ἀφρόνων, παρά νὰ ᾔν' ἐνωμένος μὲ πολλοὺς ἀφρονάς κατὰ φρονίμων ὀλίγων.

Ἀκούσας ποτὲ ὅτι τινὲς ἄτιμοι τὸν ἐπαινοῦσαν, θεοὶ σωτῆρες! εἶπε, τί κακὸν ἔπραξας;

Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ σοφὸς δὲν εἶναι ὑπόχρεος νὰ ζῆ κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀρετῆς· καὶ ὅτι τίποτε δὲν πρέπει νὰ ᾔναι εἰς αὐτόν καινὸν οὐδὲ λυπηρόν, ἐπειδὴ ὀφείλει πρὸ πολλοῦ νὰ προβλέπῃ ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ τοῦ ἀκολουθήσουν, καὶ νὰ ᾔν' ἔτοιμος εἰς κάθε συμβάν.

Ἐλεγεν ὅτι εὐγένεια καὶ σοφία εἶναι τὸ αὐτό· ὅθεν μόνος ὁ σοφὸς εἶναι εὐγενής· ὅτι ἡ φρόνησις εἶναι τεῖχος ὄχυρότατον, ἀρρήκτον καὶ ἀκταμάχτην.

Ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον μέσον εἰς τὸ ν' ἀποθνατισθῇ τις εἶναι νὰ ζῆ εὐσεβῶς, καὶ ὅτι διὰ νὰ ᾔν' εὐχαριστημένος εἰς τὸν κόσμον, χρειάζεται νὰ ἔχῃ σωκρατικὴν ἰσχύν.

Ἐρωτηθεὶς ἀπὸ τινά, τί λογιῆς γυναῖκα πρέπει νὰ λάβῃ;

ἂν λάβῃς ἄσχημην, τοῦ εἶπε, μετ' ὀλίγον θὰ τὴν ἀηδιάσῃς, καὶ ἂν λάβῃς εὐμορφὴν θὰ γίνῃ καινὴ.

Ἰδὼν ποτε μαιχλὸν φεύγοντα, ἄθλιε! ἐφώναξε· πόσους κινδύνους ἐδύνασο νὰ διαφύγῃς μ' ἕναν ὀβολόν!

Ἐπαρακινουῖσε τοῦς μαθητὰς του νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ πράγματα, τὰ ὁποῖα νὰ μὴν εἰμποροῦν νὰ χάσουν ἐξ αἰτίας τινὸς ναυαγίου.

Ἡῤυχετο εἰς τὸν ἐχθρόν του πᾶν ἄλλο ἀγαθόν, πλὴν τῆς σοφίας.

Ἄν κἀνείς τοῦ ὠμίλει περὶ τῆς ἡδυπαθοῦς ζωῆς· μάκαρες θεοί! ἔλεγεν, ἅς ἦναι μόνον διὰ τὰ παιδιά τῶν ἐχθρῶν μου.

Ὅταν ἔβλεπε κἄμμίαν γυναῖκα καλοσολισμένην, ὑπήγαινε παρευθὺς εἰς τὴν οἰκίαν της, κ' ἐπαρακαλοῦσε τὸν ἄνδρα της νὰ τοῦ δείξῃ τὰ ὄπλα του καὶ τὸν ἵππον του. Ἐὰν εὔρισκε πάντα καλῶς, ἐπέτρεπεν εἰς τὴν γυναῖκα νὰ κάμνῃ ὅ,τι θέλη, διότι ἔχει ἄνδρα εἰς κατάστασιν νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ. Ἐὰν ὁμως δὲν εὔρισκε καλὴν σκευὴν, ἐσυμβούλευε τὴν γυναῖκα νὰ ἐβγάλῃ ὄλα της τὰ σολίδια, μὴ θηρευθῇ ἀπὸ τὸν πρῶτον ὅστις ἤθελε δοκιμάσει νὰ τὴν βιάσῃ.

Ἐνουθέτησε μίαν ἡμέραν τοὺς Ἀθηναίους νὰ ζεύξουν ἀδίαφόρως εἰς τὸ ἄροτρον γαδάρους καὶ ἄλογα. Δὲν γίνεται, τοῦ λέγει τις· ἐπειδὴ οἱ ὄνοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ὀργώσουν τὴν γῆν. Τί πρὸς τοῦτο; ἀπεκρίθη ὁ Ἀντισθένης· ὅταν ψηφίζετε τοὺς ἄρχοντας, παρατηρεῖτε ἂν ἦναι ἱκανοὶ νὰ κυβερνήσουν ἢ ὄχι; ἀρκεῖ νὰ τοὺς ψηφίσητε.

Τὸν εἶπαν μίαν ἡμέραν ὅτι ὁ Πλάτων τὸν ἐκακολόγησε· καὶ οἱ βασιλεῖς, ἀπεκρίθη, δὲν ὑβρίζονται ἀπ' ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους κάμνουν καλόν;

Ἐλεγεν ὅτι εἶναι γελοιῶδες πρᾶγμα τὸ νὰ κοπιᾶζον τὸσον διὰ νὰ διαχωρίσουν τὸν σίτον ἀπὸ τὴν αἶραν, καὶ νὰ ἀπαλ-

λάβουν τὰ στρατεύματα ἀπὸ τοὺς ἀνικάνους στρατιώτας, καὶ δὲν στοχάζονται κἄν νὰ ἐξορίσουν τοὺς φθονεροὺς ἀπὸ τὴν πολιτείαν.

Ὀνειδιζόμενος ὅτι συναγεστρέετο συχνὰ μὲ κακοβίους· καὶ οἱ ἱατροὶ, ἀπεκρίθη, εἶναι καθ' ἡμέραν μὲ ἀσθενεῖς, καὶ μολυντοῦτο δὲν ἀρρώστουν μὲ πυρετόν.

Ὁ Ἀντισθένης ἦτο πολὺ καρτερικός. Ἐπρότρεπε τοὺς μαθητὰς του νὰ ὑποφέρωσι χωρὶς νὰ συγκινῶνται πᾶσαν κακολογίαν.

Ἐμέμφετο εἰς ἄκρον τὸν Πλάτωνα, ὡς ἀγαπῶντα τὸν τύπον καὶ τὰ μεγαλεῖα, καὶ τὸν ἐπεριγέλα ἐπὶ τούτου.

Ἐρωτώμενος ὁποῖαν ὠφέλειαν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν, τὸ νὰ εἰμπορῶ, ἀπεκρίθη, νὰ συνομιλῶ μὲ τὸν ἑαυτόν μου, καὶ νὰ κάμνω αὐτοθελήτως ὅ, τι οἱ ἄλλοι κάμνουν ἐκ βίας.

Ὁ Ἀντισθένης διετήρησε πάντοτε πρὸς τὸν διδάσκαλόν του Σωκράτην μεγάλην εὐγνωμοσύνην. Φαίνεται μάλιστα ὅτι αὐτὸς ἐκδίκησε τὸν θάνατόν του· διότι, ἐπειδὴ πολλοὶ ἦλθον ἀπὸ τῶν περάτων τοῦ Εὐξείνου Πόντου διὰ ν' ἀκούσωσι τὸν Σωκράτην, ὁ Ἀντισθένης τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν Ἄνυτον, καὶ ἰδοὺ, τοὺς εἶπεν· οὗτος εἶναι πολὺ σοφώτερος τοῦ Σωκράτους, καθὼτι οὗτος τὸν κατηγόρησεν. Ἡ ἐνθύμησις τοῦ Σωκράτους ἔφερε τὸσσην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς παρόντας, ὥστε ἀμέσως ἐδίωξαν ἔξω τῆς πόλεως τὸν Ἄνυτον, καὶ συλλαβόντες τὸν Μέλιτον, τὸν ἄλλον κατήγορον τοῦ Σωκράτους, τὸν ἐθανάτωσαν.

Ὁ Ἀντισθένης ἠσθένησε μὲ φθίσιν. Φαίνεται δὲ ὅτι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ζῆν, ἐπροτίμησε τὴν ἐμπαθῆ ζωὴν ἀπὸ τὸν ταχὺν θάνατον· διότι ὁ μαθητὴς του Διογένης, ἐμβῆκε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν κοιτῶνά του κρατῶν ὑπὸ τὸν τρίβωνά

του Ξιφίδιον, ὁ δὲ Ἀντισθένης τοῦ εἶπεν· Ἰχ! τίς ἄραγε δύναται νὰ μ' ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ μου; τοῦτο, εἶπεν ἐκεῖνος δεικνύων τὸ ξίφος. Ἐγὼ ζητῶ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τοὺς πόνους, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντισθένης, ὄχι καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν.

Εἰκάζεται ἀπὸ τὰ ἐπιγράμματα τοῦ ποιητοῦ Αὔσονου, ὅτι ὁ Ἀντισθένης ἐκαυχᾶτο ὅτι τάχα ὁ Ἡρακλῆς ἐστάθη ἀρχηγὸς τῶν Κυνικῶν.

